

עין משפט‏ **נר מצוה**

מא א מיי פ"ד מה' שבוט הלכה ח סמג לאוין רמא:

בב ב מיי פ"ה שם הלכה י סמג שם טו"ע יו"ד סימן נח סעיף ו:
בג ג מיי שם הלכה ז טו"ע שם ס"ד:

מוסף רש"י

במסרהב. מפליר. **טוסה** י: ע"ש). **אפילו** פירושה **מכולם** מצטרפת. **אס** אין לו עליו מתקן אלא שזה פירוטה. **מטריפין** לחיטוי (קטן זח). **פליגי בה** רב אחא ורבינא. **במתני'** ובגמליה ד' יוחנן, חד אמר **אפרטי** מיחייב. **חייב** על כל אחת ואחת דקתני מתני' חייב שלם קאמר, חדא לחטין וחדא אשורין וחדא לטמטין. **ארבעה** לא מחייבין ליה למימר שבעה שאין לך צדי חדא שבעה חצפי נפשה היא, סכלל זה אין לך צדי כלום וחור ופרט לא חטין ולא כוסמין ולא שעורין, אלא פירוטה פירשאה דשבעה שאין לך צדי הוא, וכי אמר ר' יוחנן פירוטה מתקן מטטרפת, לאו אסיפא דמתני' דחייב ליה על כל אחת ואחת קאי, דכיון דכל חדא וחדא חאטי נפשה הוא לא מטטרפי, אלא ארישא, אמר שבעה שאין לך צדי מיט חייב אלא אחת, פירוטה מתקן מטטרפת ואחאה שבעה דהא חדא היא אלא אכללי גמי מיחייב. חייב על כל אחת ואחת דקתני מתני' ד' יונה, חדא אכללא וחדא דפרטא, ודרי' יוחנן אסיפא גמי קיימא ואשטונאה דכללא ומוחייב מיהא חדא (טס). אמאי והוא ליה נשבע לקיים את המורה (יחא עג). **בבבולא** דברים המתורין כו'. שבעה שלא אוכל לא בשר שחטה ולא בשר נצילה, דגמג דחיללא אהיתאח חיילא גמי אהיסורא, ור"ש פוטר דלית ליה איסור כולל ולא אמרינן מינו אלא כלומר אס היה נשבע על הנצילות לצדן לא היתה שבעה חלה, אכל ו אס לא אוכל כולל כחם כלל דהא המתורין והאסורין יחד, ומינו דחיללא שבעה על המתורין חיללא גמי אהיסורין צאקור שבעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:). אי אתה מוצא. שהא חייב קרבן שבעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא מושבע עליו מהר סיני, אלא נאכל חצי שיעור שאטו מושבע עליו מסויי ובשבעתו נאסר עליו (יחא טס ובעריו לעיר טס). אלא אי במפרש חצי שיעור. לא אוכל אפילו חצי שיעור, ואליבא דרבנן. דלמתי דהשבעה של אלוכל כחם אוסר עמנו נשבעשור, אי בסתם. מית לאוקמה ומיהו כשאלל לא

אכל אלא חצי שיעור. שאטו מושבע עליו מסויי ועל ידי שבעה שלא אוכל כחם נאסר בו, אליבא דרי' עקיבא. דלמר אסם הנשבע אלא כחם אוסר עמנו בכל שהוא, הןכן הא דקתני חייב, אי כרבנן סבירא ליה מוקמינן ליה במפרש ואי כר"ע סבירא ליה מוקמינן ליה אפילו כחםם, ור"ש פוטר, ר"ש לטעמיה דלמר בכל שהוא גמי מושבע מסויי הוא (יחא עג).

ופריק ר' יוחנן בבולל דברים המתורין עם דברים האסורין. כגון מי שנשבע שלא יאכל תמרים ונבילות וטריפות וכיוצא בהן. ומוקים לה למתני' כדברי הכל. ורש' לקיש אמר אי אתה מוצא להצמיד משנתנו אלא אי במפרש פחות מכות ואליבא דרבנן. אי בסתם ואליבא דר' עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא. אבל בבולל לא. דכי אמרינן איסור כולל כגון יוה"כ שאוסר בכלל כל מאכל מותר ואוסר.

כג:

בבמסרהב בו חבירו. ואינו אוסר עצמו אלא בשלו: **הכא** מי מחית נפשיה לפחות מבשיעור. בקונטרס פ"י דל"ג ליה ושיצוט הוא אלא הל"ג מי מיחייב אכללי ופרטי וגראה דיש ליישבו מי מחית כו' וה"פ כלומר מי איכא למימר הכא גבי שבעת ציטוי דנוקין שבעה אכללא דפת חטין ושעורין וכוסמין לענין פחות מכשיעור דאס אכל מכל מין ומין פחות מכשיעור שיטרפו דמסקין אדעתא דאי אכל שיעור אכילה מכולן שימחייב דאיכיון לצירוף ואחשבה לאכילה פחות מכשיעור מכל מין ומין ומסקין הכי השתא התם דמאי למיחל אכללי ופרטי (א) דכי אישתבע והדר אישתבע חילל גמי אפחות מכשיעור מכל מין ומין אכל בשבעת ציטוי דלא מאי למיחל אכללי ופרטי כשיעור שלם אין לנו לומר דמתכוין אכללי גם לענין צירוף: **ריישא** בסתם וסיפא **במפרש**. קמא תימנה כיון דרישא וסיפא איירי בנצילה וטריפה מ"ש דצרישא נקט אוכלין שאינן ראוין ובסיפא נקט נצילה וטריפה:

בבבולל דברים המותרים עם להקשות דלוקי כולה במפרש ורישא בשאינו כולל דברים האסורים עם דברים המותרים דהא משמע דוקא אכל אוכלין שאינן ראוין פטור אכל ראוין חייב: **דבבוקרי** דה בדברי חבב. אף על גב דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל בזה לא חיישינן כיון דלא מיתנו במתני' ועוד דאין לחוש בתנאי דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל כיון דזהדיא פליגי ר"ש מהאי טעמא דלית ליה איסור כולל וא"ת ולוקמי במפרש וד"ה וי"ל דאי במפרש לא מיתוקמא מתניתין כרבי עקיבא דמשמע הא סתם פטור וא"ת לימא דהיינו טעמא דלא אמר כר"ל משום דר' יוחנן סבר (יחא עג): חצי שיעור אסור מן התורה ובכל שהוא גמי מושבע ועומד הוא וי"ל כיון דליכא אלא איסור בעלמא לאו מושבע ועומד חשיב ליה כדפ"ל (ז) אע"ג דאין איסור לאו חילל על איסור עשה דהא לקמן (דף כה) פריך אילינא מתנה לעני מושבע ועומד מהר סיני הוא דכתיב נתן תתן לו ואמר גמי בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג). מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו בזיתא שנאמר ומתו בו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת ומפרש בפרק כל הבשר (חולין דף קיג:). דטעמא משום דאין איסור חל על איסור אע"ג דבתרומה טמאה אין בזה אלא איסור עשה מ"מ חצי שיעור דליכא אפי' עשה אלא איסור בעלמא לא חשיב מושבע ועומד ועוד דמאי לאוקמי שלא כדרך הנאתן דאין אסור אלא מדרבנן כמו חצי שיעור לר"ל וזה הפירוש נראה יותר ולפירוש קמא קשיא דמ"מ (ט) הכי המ"ל דלא אמר כר"ל כיון דסבר דחצי שיעור אסור מן התורה לא משכחא

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

ודלמא ע"י פערוצת. אי אמר הכי הוה משמע שלא יאכל פת שיש בה כל המינין הללו צערבוציא אכל של כל מין ומין צפני עמזנו יאכל: **הא אחרניא שפינא**. ממין זה: **כגון** אלו. משמע ממין אלו: **דלמא**. אי אמר הכי הוי משמע כגון אלו כשיעור הזה: **הוא ליה למימר שבעה שלא אשכח עמך**. ולא לריך לפשט דכי אישתבע אמאי דמסרהבין צו אישתבע: **סנן** **הפס**. גבי שבעת הפקדון: **פרוטה** **מכוון** **מטטרפת**. לחייבו על שבעה ולא על כל אחת ואחת אלא לחייבו אשם אחד: **פליגי רב אחא ורבינא**. בחייב על כל אחת ואחת דמתני' וצדדצי יוחנן. חד אמר מיחייב אפרט ולא מיחייב אכללא כלומר על כל אחת ואחת דתנן במתני' נלו: שלם אשמות הן ולא ארבע דלא אמרינן שבעה שאין לך צדי חדא שבעה היא וכי הדר פירש חטים ושעורים וכוסמין לחלק הרי ארבעה הא לא אמרי' אלא שבעה שאין לך צדי אפרטי קאי וכי אמר רבי יוחנן פרוטה מכולס מטטרפת ארישא דמתניתין אייתמר דקתני אינו חייב אלא אחת אכל סיפא מכל מין ומין חדא שבעה בלפני נפשה היא אי ליכא בכל מין שזה פרוטה לא מיחייב: **וחד אמר מיחייב אכללות ומיחייב אפרטי**. על כל אחת דקתני במתניתין ארבע אשמות הן כי אמר שבעה שאין לך צדי כלל כוון יחד וכי הדר פריש להו נשע על כל מין ומין לצדו יש כאן ד' שבעות ומילתא דר' יוחנן קיימא צין ארישא דקתני אינו חייב אלא אחת צין אסיפא דקתני חייב על כל מין ומין ואשבעתא דכללא דלילו אג' שבעות דפרטא ליכא לאוקומה שהרי אין צמין אחד שזה פרוטה ואנן כפירת ממון צעינן: **הכא מאי**. מי פליגי זה גמי רב אחא ורבינא במתני' לחייביה ד' חדא אשלא אוכל ותלתא אפיירושא דפרטא: **מי מחיס איניס נפשיה לפחות מכשיעור** לא גרסינן לה ושיצוט הוא: **דהא אי אישבעה והדר אישבעה מיחייב סתמי**. דכל שעתא ושעתא ממונה קא כפר ליה דתתן צפ' שבעת הפקדון (לקמן לו:). השביע עליו ה' פעמים וכפר חייב על כל אחד ואחד הילכך כי גמי אמרי' שבעתא דכללא לחיובא אשבעתא דפרטא אכל גבי שלא אוכל אי ק"ד איתא בכללא למיהוי שבעה בחצי נפשה ואסר עצמו בכל המינין אפרטי תו מי מיחייב הרי כבר מושבע ועומד הוא עליהן ואין שבעה חלה על שבעה: **מאי שנא רישא כו'**. קס"ד נצילה וטריפה גמי אוכלין שאינן ראוין הן: **הא לא קשיא**. כלומר אס קושיא אחרת אין כאן זו יש לה תירוק. וכן כל דוכתא דאיכא הא לא קשיא יש קושיא גדולה מזו: **בגולל**. שפירש ואמר שבעה שלא אוכל נצילות ושחוטות:

באיסור

באיסור

אכללי לא מיחייב: **בתנן'** שבעה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראויין (שהוא) פטור כו'. אקשי' מאי שנא רישא באוכלין ומשקין שאינן ראויין שהוא פטור ומאי שנא סיפא גבי נבילות וטריפות שחייב. ואוקימנא רישא בסתם דדעתיה אמירי דראוי לאכילה. סיפא במפרש שבעתו שלא יאכל נבילות וטריפות. ואקשינן אמאי חייב אבילות וכיוצא בהן מושבע הוא עליהן מהר סיני. ואין שבעה חלה על שבעה. וטריפות וכיוצא בהן. ומוקים לה למתני' כדברי הכל. ורש' לקיש אמר אי אתה מוצא להצמיד משנתנו דכי אמרינן איסור כולל כגון יוה"כ שאוסר בכלל כל מאכל מותר ואוסר.

מסורת הש"ם

א לקמן לו: **ב** ג"ז שם לו: **ג** [לעיל כא. כג:], **ד** (כב: **ד"ה** אהיתאח),

הגהות הב"ח

א תוס' ד"ה הכא וכי אכללי ופרטי כי כ"ל ואחת ד' ממק: **ב** (ט) ד"ה דמוקין וכי דמכל מוקס היכי הוה מצוי למימר כר"ל כיון כ"ל:

רבינו חננאל

פת למא לי לחיובי נפשיה אכל חדא: שבעה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת. שבעה שלא אשתה יין ושמן ודבש חייב על כל אחת ואחת. בשלמא התם אייתר ליה פת פת לחיובי אכל חדא וחדא [כח]. ופריך רב הכא במוחזין לפניו עסקין. ואסיקנא הוה ליה למימר שבעה שלא אשתה אלו ומיניהו יין ושמן ודבש למא לי לחיובי אכל חדא וחדא אי גמי במסרב בו חברו ואומר לו בא שתה עמי יין ושמן ודבש הוה ליה למימר שבעה שלא אשתה [בצקן] יין ושמן ודבש למא לי לחיובי אשתה דלשקמן תן לי חטים ושעורין וכוסמין שיש לי בידך. שבעה שאין לך צדי אינו חייב אלא אחת. שבעה שאין לך בידו חטים ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת. ואי' יוחנן פירוטה מכולס מטטרפת. פי' אפילו אין לו בידו מן חטין שעורין וכוסמין מכולן [אלא] שוה פירוטה מטטרפין וחייב. ופליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב. פי' חייב ג' חטאות אחת על החיטין ואחת על השעורין ואחת על כוסמין. וחד אמר אכללי גמי מיחייב. פי' אהא גמי דתנן שבעה שאין לך בידו והוא כלל ואח"כ פרט חטין ושעורין וכוסמין הרי ארבע חדא דכללא ותלתא דפרטי. הכא מאי מי מחית איניס נפשיה לפחות מכשיעור ומחייב אשבעה דכללא גמי בהני דפרטי אי לא ומשני רבא הכי השתא התם גבי טוען בחבורו איתא לשבעה בכללי. ומגו דיכול להודות אפילו אחר שבעתו איתא גמי לשבעתו בתר הכי בפרטי. ומשום הכי מיחייב אכללי ואפרטי. אבל הכא גבי אוסר עצמו בשבעה אי ס"ד איתא לשבעות בכללי וכיון דאמר שבעה שלא אוכל איתסר באכילה דכל פת הוויא ליה כנבילה. כי הדר פריש פת חטין פת שעורין פת כוסמין אמאי חייב. מי חיללא עליה שבעה מושבע ועומד הוא. אלא הכא ודאי אפרטי מיחייב מאי